

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/92/2023
Identifikačné číslo spisu:	3121204765
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3121204765.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. Z., narodenej XX. C. XXXX, H., X. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Lopuchom, PhD., Michalovce, Námestie slobody 7 proti žalovanému Trenčianskemu samosprávnemu kraju, Trenčín, Ul. K dolnej stanici č. 7282/20A, IČO: 36 126 624, zastúpenému advokátkou JUDr. Katarínou Jančárovou, Trenčín, Legionárska 618, o zaplatenie 60.410,90 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 13C/14/2021, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 14. decembra 2022 č. k. 19Co/49/2022-121, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom rozhodol, že konanie v časti o zaplatenie 16.608,72 eura s 5 % úrokom z omeškania od 19. septembra 2021 do zaplatenia zastavil (výrok I.), žalobu v ostatnej časti zamietol (výrok II.) a výrokom III. žalovanému voči žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3d ods. 2 prvá veta zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách, § 8 ods. 2 vyhlášky Federálneho ministerstva dopravy č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách, § 100 ods. 1, 2, § 101, § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že vzhľadom na dispozičný úkon žalobkyne, ktorým svoju žalobu v časti o zaplatenie 16.608,72 eura s príslušenstvom zobrala späť, predmetom žaloby ostal nárok žalobkyne na zaplatenie sumy vo výške 43.802,18 eura s 5 % úrokom z omeškania z tejto sumy od 19. septembra 2021 do zaplatenia, ktorá zahŕňa náhradu za užívanie nehnuteľností v k. ú. V. zapísaných na LV č. XXXX ako parcela registra E č. XXX, XXX, XXX, XXX, XXXX a XXXX/X, na LV č. XXXX ako parcela registra E č. XXXX a na LV č. XXXX ako parcela registra E č. XXX/X a XXX/X, a to za obdobie od 20. júla 2019 do 20. júla 2021. Skutkovým základom žalobkyňou uplatneného nároku bola

skutočnosť, medzi sporovými stranami nesporná, že dňa 1. júla 2009 došlo k vzniku vecného bremena k pozemkom, nachádzajúcich sa v k. ú. V. zapísaných na LV č. XXXX ako parcela registra E č. XXX, XXX, XXX, XXX, XXXX a XXXX/X, na LV č. XXXX ako parcela registra E č. XXXX a na LV č. XXXX ako parcela registra E č. XXX/X a XXX/X, nakoľko na týchto pozemkoch sa nachádza stavba - pozemná komunikácia - cesta druhej triedy, ako aj jej súčasť, tzv. ochranný zelený pás, na ktorom je vysadená cestná zeleň, ktorá je vo vlastníctve žalovaného, a to v rozsahu 445 m² na parc. č. XXX a XXX, v rozsahu 163 m² na parc. č. XXXX a XXXX/X, v rozsahu 251 m² na parc. č. XXXX, v rozsahu 433 m² na parc. č. XXX/X a XXX/X a v rozsahu 120 m² na parc. č. XXX a XXX. Obsahom tohto vecného bremena bola držba a užívanie pozemku pod stavbou vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak išlo o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Nespornou bola skutočnosť, že žalobkyňa ku dňu vzniku predmetného vecného bremena nebola vlastníčkou predmetných pozemkov.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie vykonal porovnanie zákonných ustanovení, a to § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. a § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., nakoľko v oboch prípadoch zo zákona k pozemku vzniká právo zodpovedajúce vecnému bremenu, zo zákona vzniká vecné právo „in rem“. Porovnávajúc právnu úpravu podľa zákona č. 182/1993 Z. z., vychádzajúc pritom z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/49/2014 a zákona č. 66/2009 Z. z., konštatoval, že došlo k obmedzeniu vlastníka tohto pozemku jednorazovo, a to dňom vzniku vecného bremena. K ďalšiemu obmedzeniu už nedošlo, preto nárok na ďalšiu či opakovanú náhradu za obmedzenie v dôsledku vecného bremena nevzniká. Žalobkyňa ako nová vlastníčka dotknutých pozemkov získala predmetné pozemky už zaťažené predmetným vecným bremenom, bola s týmto stavom oboznámená, a preto v jej prípade nemožno hovoriť o obmedzení jej vlastníckeho práva, súd preto konštatoval, že nezistil dôvod, pre ktorý by sa mal odkloniť od názoru vyšších súdov o tom, že prejednáváná náhrada za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z. má byť jednorazová. Podľa názoru súdu uvedený nárok neobstál, pohľadávka vlastníka na náhradu vznikla najskôr od účinnosti zákona (1. júla 2009), ktorá sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe, ktorá začala plynúť dňa 2. júla 2009, a teda uplynula v roku 2012, preto podaná žaloba, ak by uplatňovala takúto náhradu, by musela byť vyhodnotená ako premlčaná.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo 14. decembra 2022 č. k. 19Co/49/2022-121 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. potvrdil a žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. K odvolacej námietke o nezaznamenaní podstatného obsahu prednesov uviedol, že zo samotnej povahy zápisnice o pojednávaní vyplývalo, že zápisnica o pojednávaní má slúžiť predovšetkým ako záznam priebehu pojednávania. Vyplývalo to zo znenia ustanovenia § 99 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v zmysle ktorého, ak to súd považuje za vhodné a účelné, spisuje sa o procesných úkonoch zápisnica. Podľa ustanovenia § 99 ods. 1 veta druhá CSP v zápisnici sa najmä označí prejednáváná vec, uvedú sa prítomní, opíše sa priebeh procesného úkonu a uvedie sa podstatný obsah prednesov a výroky rozhodnutia. Pokiaľ ide o predmetnú zápisnicu o pojednávaní zo dňa 11. apríla 2022, vzhľadom na vyhotovený zvukový záznam (týmto bol zaznamenaný celý priebeh procesného úkonu, ktorý je uchovaný aj po skončení pojednávania), je potrebné ju vnímať ako zaznamenávanie priebehu pojednávania, teda aj podstatného obsahu prednesu prítomných zástupcov procesných strán. Uvedenú zápisnicu o pojednávaní diktoval sudca/sudkyňa a bolo na jeho rozhodnutí, ako sformuluje obsah prednesu, ktorý bude v zápisnici zaznamenaný. Pokiaľ v posudzovanom prípade považoval v rámci prednesu žalobkyne za potrebné zaprotokolovať prednesenie žaloby zo strany jej právneho zástupcu a citáciu konkrétnych rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky s konštatovaním, že záverečné reči oboch zástupcov sporových strán sú zaznamenané na zvukovom zázname, preto sa bližšie protokolovať nebudú, nezdieľa odvolací súd názor žalobkyne, že súd porušil jej právo na spravodlivý súdny proces a nezaznamenával do zápisnice podstatný obsah prednesov, tak ako to vyžaduje § 99 ods. 1 CSP. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplývalo jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami. Preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodoval v súlade s jej vôľou a pohľadávkami (napr. rozhodnutie Ústavného súdu SR I.ÚS 97/97, I. ÚS 50/04). V

posudzovanej veci súd prvej inštancie svoje zamietajúce rozhodnutie (výrok II.) založil na právom názore, ktorý vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu s tým, že nosné právne závery boli predmetom (aj) ústavného prieskumu, že náhrada za vecné bremeno, ktorá vznikla na základe zákona č. 66/2009 Z. z. dňom účinnosti tohto zákona (1. júla 2009) má byť jednorazová, nárok na ďalšiu či opakovanú náhradu za obmedzenie v dôsledku vecného bremena nevznikol, pohľadávka vlastníka sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe a uplynula v roku 2012. V podanom odvolaní žalobkyňa spochybnila argumentáciu súdu, uvádzala, že prvoinštančný súd v napadnutom rozhodnutí popiera Ústavu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), najmä čl. 20 ods. 1 Ústavy, povyšuje vlastnícke právo stavby na úkor vlastníckeho práva k pozemku a popiera ich rovnaký zákonný obsah a ochranu, popiera prioritnú viazanosť Ústavou, pričom súd nevysvetlil, nezdôvodnil a nezaoberal sa troma náleznami (bez ich bližšej špecifikácie), ktoré boli súdu predložené. K námietke žalobkyne spochybňujúcej právne posúdenie veci odvolací súd uviedol, že aj v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/99/2019 z 26. januára 2022 súd uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019 rovnako ako v uznesení sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo 30. novembra 2020, riešil otázku, či vlastníka pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecného záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia. Z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019 vyplýva, že obdobnú „odvolaciu otázku“ už Najvyšší súd Slovenskej republiky riešil v rozsudku z 24. marca 2015 sp. zn. 7Cdo/26/2014 ako aj v rozsudku zo 14. apríla 2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. Vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je primeraná náhrada namieste. Všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena determinovaná proporcionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/134/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/198/2014, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/2/2014). V tejto súvislosti odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie odkázal na ustálenú rozhodovaciu prax - právnu argumentáciu uvedenú v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/49/2014, z ktorej vyplýval jednoznačný právny záver, že finančná náhrada za vznik vecného bremena bola nepochybne jednorazová; nemala teda charakter opakovaného plnenia. Bolo nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Vzhľadom na vyššie uvedený výklad vyplývajúci z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie zastal názor, že žalobkyňa predmetnou žalobou nedôvodne uplatnila právo na zaplatenie náhrady za zriadené vecné bremeno, nakoľko išlo o náhradu zásadne jednorazovú, ktorá nemala charakter opakujúceho sa plnenia. Pokiaľ žalobkyňa kúpou nadobudla pozemky so zákonným vecným bremenom, ktoré vzniklo 1. júla 2009, nárok na odplatu za zriadené vecné bremeno (ako jednorazové plnenie) bol už v čase kúpy premlčaný a bol premlčaný aj v čase podania žaloby. Pokiaľ žalobkyňa nad rámec podaného odvolania a svojej repliky odvolaciemu súdu oznámením „dôležitých skutočností“ poukázala na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky PL ÚS 7/2022-11 z 11. mája 2022 a PL ÚS 16/2021-9 z 18. decembra 2021 (návrhy okresného súdu na vyslovenie nesúladu ust. § 6 ods. 1 zákona č. 639/2004 Z. z. a § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. s Ústavou), odvolací súd konštatuje, že tieto rozhodnutia, ktorými ústavný súd oba návrhy odmietol, neovplyvnili už ustálený právny názor v súvislosti s uplatňovaným hmotnoprávnym nárokom na náhradu za výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu podľa zákona č. 66/2009 Z. z. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a vo výroku III. potvrdil ako vecne správne. V odvolacom konaní mal procesný úspech žalovaný, preto mal v súlade s ustanovením § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP voči neúspešnej odvolateľke (žalobkyni) nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100

%.

3. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie a z dôvodu pomerne rozsiahleho odôvodnenia dovolania podala k nemu aj doplnenie, kvôli prehľadnosti jednotlivých dôvodov dovolania. Dovolateľka odvodila prípustnosť dovolania z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa namietala porušenie práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia a hrubú svojvôľu (arbitrárnosť) v rozhodovaní - podrobnejšie odôvodnila v bodoch 2. až 12. dovolania a porušenie práva na zaznamenanie podstatného obsahu prednesu do zápisnice o pojednávaní - podrobnejšie odôvodnila v bode 7. dovolania.

3.2. Dovolateľka vyvodzujúc dovolanie z ustanovenia § 421 ods.1 písm. a) CSP namietala nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu a to: zánik nároku vlastníka pozemku na jednorazovú náhradu od vlastníka pozemnej komunikácie za zákonné vecné bremeno podľa § 4 ods.1, 2 zákona č.66/2009 Z. z. v dôsledku premŕčania; plynutie 3 ročnej premŕčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka začína účinnosťou zákona č. 66/2009 Z. z. podrobnejšie odôvodnené v bodoch 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10. dovolania. Správny právny názor dovolateľka uviedla tak, že v zmysle čl. 20 ods.1, 4, čl. 144 ods.1,2, čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky patrí vlastníkovi pozemku voči vlastníkovi stavby na pozemku - pozemnej komunikácie nárok na bezdôvodné obohatenie podľa § 451 ods.1, 2 Občianskeho zákonníka ako plnenie bez právneho dôvodu, a to vo výške všeobecnej hodnoty nájomného - podrobnejšie odôvodnené v bodoch 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10. dovolania.

3.3. Ďalej namietala, že počas celého prvoinštančného i odvolacieho konania žalobkyňa stále poukazovala na absenciu formálnoprávneho i materiálneho výkladu ustanovení § 4 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z. z. v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/17/2019, či 2Cdo/194/2018, a na tom založenú nesprávnosť rozhodnutia prvoinštančného súdu. Zároveň podrobne argumentovala, že nielen formálnoprávne výkladové pravidlá znejú v prospech opakovanej náhrady, ale i materiálny výklad jednoznačne svedčí opakovanej náhrade. Oba tieto výklady zároveň vykonala a ich dopad na prejednávajúcu vec súdu vysvetlila. Namiesto toho, aby odvolací súd konal riadne a vo svojom rozhodnutí podľa § 220 ods. 2 CSP uviedol, akými úvahami sa v priamej konfrontácii s týmito argumentami riadil, formalisticky opätovne v odseku 25. až 27. odôvodnenia poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/17/2019, či 2Cdo/194/2018, ktoré právne posúdenie vôbec neobsahujú. V odseku 24. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolací súd zasa tvrdil, že 3 nálezy ústavného súdu neboli žalobkyňou bližšie špecifikované. Napriek tomu, že v zmysle zásady iura novit curia povinnosťou žalobkyne nebolo podávať výklad čl. 20 ods. 1, 4 ústavy skrz nálezy ústavného súdu PL. ÚS 38/95, PL. ÚS 4/2000, PL. ÚS 22/06, v časti I. odvolania žalobkyňa súdu ich význam s previazaním na predmetné konanie podrobne vysvetlila. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalobkyňa vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a súd neposkytol vo svojom odôvodnení odpovede na základné otázky o spore.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

15. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými

stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

16. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

17. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

18. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

19. Vo vzťahu k uplatnenej námietke nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP.

20. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobkyne a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Myšlienkový postup odvolacieho súdu

je dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Odvolací súd zhodne so závermi súdu prvej inštancie odkázal na ustálenú rozhodovaciu prax - právnu argumentáciu uvedenú v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/49/2014, z ktorej vyplýval jednoznačný právny záver, že finančná náhrada za vznik vecného bremena bola nepochybne jednorazová; nemala teda charakter opakovaného plnenia. Bolo nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Vzhľadom na vyššie uvedený výklad vyplývajúci z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie zastal názor, že žalobkyňa predmetnou žalobou nedôvodne uplatnila právo na zaplatenie náhrady za zriadené vecné bremeno, nakoľko išlo o náhradu zásadne jednorazovú, ktorá nemala charakter opakujúceho sa plnenia. Pokiaľ žalobkyňa kúpou nadobudla pozemky so zákonným vecným bremenom, ktoré vzniklo 1. júla 2009, nárok na odplatu za zriadené vecné bremeno (ako jednorazové plnenie) bol už v čase kúpy premlčaný a bol premlčaný aj v čase podania žaloby.

20.1. Súd prvej inštancie uviedol, že náhrada za vecné bremeno, ktoré vzniklo na základe zákona č. 66/2009 Z. z. dňom účinnosti tohto zákona (01.07.2009), je jednorazová. Pri rozhodovaní vychádzal z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. novembra 2020, sp. zn. 8Cdo/17/2019, v ktorom bola riešená práve otázka, či vlastníka pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. má nárok na primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom týmto zákonom predpokladaným. Uvedenú otázku už riešil predtým Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 26. augusta 2019 sp. zn. 2Cdo/194/2018 a dospel k jednoznačnému záveru o jednorazovom charaktere finančnej náhrady. Obdobná otázka bola riešená Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku 24. marca 2015 sp. zn. 7Cdo/26/2014, resp. z 15. apríla 2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. a vyslovený právny názor je plne použiteľný aj na priznanie náhrady v režime zákona č. 66/2009 Z. z., keďže rovnako ide o zákonné vecné bremeno a jeho povaha a charakter, ako aj zhodná zákonná konštrukcia, tieto obmedzenia vlastníckeho práva spája. Zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Ide o nedoriešené právne vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu a zákonodarcu prijatím zákona č. 66/2009 Z. z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch. *Expresis verbis* však neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Pri nedostatku inej právnej úpravy náhradu za vzniknuté vecné bremeno možno odvodiť zo všeobecne uznávaných princípov ako príkazov na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/89/2008). Potom i v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je primeraná náhrada namieste. Ak judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky akceptovaná Ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo *ex lege* jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.. Predmetné bremeno vzniká „*in rem*“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno.

20.2. Krajský súd k odvolacej námietke o nezaznamenaní podstatného obsahu prednesov uviedol, že zo samotnej povahy zápisnice o pojednávaní vyplývalo, že zápisnica o pojednávaní má slúžiť predovšetkým ako záznam priebehu pojednávania. Podľa ustanovenia § 99 ods. 1 veta druhá CSP v zápisnici sa najmä označí prejednávacia vec, uvedú sa prítomní, opíše sa priebeh procesného úkonu a uvedie sa podstatný

obsah prednesov a výroky rozhodnutia. Pokiaľ ide o predmetnú zápisnicu o pojednávaní zo dňa 11. apríla 2022, vzhľadom na vyhotovený zvukový záznam (týmto bol zaznamenaný celý priebeh procesného úkonu, ktorý je uchovaný aj po skončení pojednávania), bolo potrebné ju vnímať ako zaznamenávanie priebehu pojednávania, teda aj podstatného obsahu prednesu prítomných zástupcov procesných strán. Uvedenú zápisnicu o pojednávaní diktoval sudca/sudkyňa a bolo na jeho rozhodnutí, ako sformuluje obsah prednesu, ktorý bude v zápisnici zaznamenaný. Pokiaľ v posudzovanom prípade považoval v rámci prednesu žalobkyne za potrebné zaprotokolovať prednesenie žaloby zo strany jej právneho zástupcu a citáciu konkrétnych rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky s konštatovaním, že záverečné reči oboch zástupcov sporových strán sú zaznamenané na zvukovom zázname, preto sa bližšie protokolovať nebudú, nezdieľal odvolací súd názor žalobkyne, že súd porušil jej právo na spravodlivý súdny proces a nezaznamenával do zápisnice podstatný obsah prednesov, tak ako to vyžaduje § 99 ods. 1 CSP.

21. Žalobkyňa vyvodzujúc z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietala, absenciu právneho posúdenia a nedostatok odpovedí na otázky zásadného významu.

21.2. Dovolací súd v kontexte uvedeného tiež poznamenáva, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Podstatný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na to základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“.

23. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP je nutné vykladať v súvislosti s § 421 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo aj dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V preskúmvanej veci dovolateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) nevymedzila predmetný dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Iba samotné polemizovanie dovolateľky s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP. porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017). Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania ani podľa § 421 ods. 1 CSP.

24. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Pokiaľ dovolateľ neoznačí alebo nesprávne označí ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (2Cdo/203/2016, 3Cdo/28/2017, 4Cdo/14/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/50/2017 a 8Cdo/141/2017).

25. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolaťom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolať nevyvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie (nemôže posúdiť, či skutočne došlo k dovolaťom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórному dovolaciemu prieskumu.

26. Dovolací súd konštatuje, že dovolaťka v podanom dovolaní, dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vymedzila iba tou skutočnosťou, že nesprávne právne posúdenie, spočíva v rozhodnutí súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu: „zánik nároku vlastníka pozemku na jednorazovú náhradu od vlastníka pozemnej komunikácie za zákonné vecné bremeno podľa § 4 ods.1, 2 zákona č. 66/2009 Z. z. v dôsledku premlčania“ a „plynutie 3 ročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka začína účinnosťou zákona č. 66/2009 Z. z.“.

27. Napriek tomu vec prejednávajúci senát poukazuje na to, že ak judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky akceptovaná Ústavným súdom Slovenskej republiky dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno.

27. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namietala nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Dovolanie, v ktorom namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods.1 písm. a) CSP súd odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.